

GÖRÖG TÖRTÉNELEM

Szöveggyűjtemény

Szerkesztette
NÉMETH GYÖRGY

Második, javított kiadás

Osiris Kiadó • Budapest, 2003

TARTALOM

BEVEZETŐ	11
A KÖTET FORDÍTÓI	13
A LINEÁRIS B DOKUMENTUMOK (TEGYEY IMRE)	15
• 1. EDÉNYEK ÉS BÚTOROK	18
• 2. BRONZGAZDÁLKODÁS PYLOSBAN	20
• 3. HARC KOCNIK, FEGYVERZET	21
• 4. FÖLDBIRTOKLÁS ÉS FÖLDBÉRLET	25
• 5. NYÁJAK, GYAPJÚ, TEXTILIPAR	28
• 6. SZEMÉLYLISTÁK	32
• 7. AZ O-KA-TÁBLÁK	33
• 8. A TÁRSADALOM TAGOZÓDÁSA	35
• 9. A MYKÉNÉI VALLÁS	36
AZ ATTIKAI KIRÁLYSÁG	40
10. MELANTHOS ÉS KODROS SZÁRMAZÁSA ÉS ATHÉNI KIRÁLYSÁGA	40
11. AITHRA RABSZOLGASÁGA	41
12. DÉMOPHÓN ÉS AKAMAS A TRÓJAI HÁBORÚBAN	41
• 13. GYLKOSSÁGI PEREK AZ AREIOS PAGOS ELŐTT	42
14. ATHÉN ALAPÍTÁSA	42
15. ATHÉN NEVÉRŐL	42
16. ERICHTHONIOS	43
17. TRIPTOLEMOS	44
18. IKARIOS ÉS ÉRIGONÉ	44
19. PROKNÉ	45
20. PHILOMÉLA	45
21. PROKRIS ÉS KEPHALOS	46
22. PROKRIS	46
• 23. DEUKALIÓN	47

24. ÓREITHYIA ÉS BOREAS	48
25. ERECHTHEUS	48
• 26. AZ EUMOLPIDÁK	48
27. MÉDEIA	49
28. AITHRA	49
29. DAIDALOS	50
30. THÉSEUS MUNKÁI	50
31. THÉSEUS KRÉTAI ÚTJA	50
32. MINÓS	51
33. THÉSEUS ÉS A MINÓTAUROS	51
34. ARIADNÉ	51
35. PHAIDRA ÉS HIPPOLYTOS	52
36. HIPPOLYTOS	52
37. DÉMOPHÓN	53
38. PHYLLIS	53
• 39. MELANTHOS	53
• 40. KODROS ÁLDOZATA	54
41. KRÓNIKÁK A KIRÁLYOKRÓL	55
• 42. A SYNOIKISMOS. THÉSEUS, A DEMOKRATA	63
SPÁRTA (HEGYI W. GYÖRGY)	66
• 43. LAKÓNIA TÖRTÉNETE A DÓR VÁNDORLÁS ELŐTT	66
• 44. A DÓR VÁNDORLÁS, A PELOPONNÉSOS FELOSZTÁSA	68
45. A SPÁRTAI KETTŐS KIRÁLYSÁG, A DÓROK EREDETE	69
46. HÁBORÚ A KYNURIAIAKKAL. LYKURGOS	71
47. AZ EURÓTAS-VÖLGY MEGHÓDÍTÁSA	72
48. AZ ELSŐ MESSÉNÉI HÁBORÚ. POLYDÓROS	74
49. A MÁSODIK MESSÉNÉI HÁBORÚ	75
50. HARCOK TEGEÁVAL. ORESTÉS CSONTJAI	76
51. AZ EURYPONTIDÁK. CHARILLOS. HÁBORÚ ARGOLISBAN	77
52. HÁBORÚ THYREATISÉRT	78
53. A HYSIAI CSATA	79
54. A NAGY RHÉTRA	80
55. A RHÉTRA KIEGÉSZÍTÉSE	82
56. ALKMAN VERSEI	83
57. TYRTAIOS VERSEI	84
58. SPÁRTAI NŐK	88
59. HYAKINTHIAI	89
60. KARNEIA	90

AZ ARCHAIKUS KOR	91
• 61. A HÁROM LEGKORÁBBI GÖRÖG BETŰÍRÁSOS FELIRAT	91
62. A GÖRÖG HOMOSZEXUALITÁS OKAI	92
• 63. A TÚLNÉPESEDÉS ÉS A HÁBORÚK	93
64. BIZÁNC GAZDASÁGI JELENTŐSÉGE	94
• 65. A SIKYÓNI TYRANNIS KIALAKULÁSA	94
• 66. A DRÉROSI „ALKOTMÁNY”	95
• 67. KYLÓN	96
68. A PÉNZVERÉS FELTALÁLÁSA	96
• 69. DRAKÓN TÖRVÉNYEI	98
70. PHRYNÓN ÉS PITTAKOS	99
• 71. CHARÓNDAS ÉS ZALEUKOS TÖRVÉNYEI	99
• 72. KYRÉNÉ ALAPÍTÁSA	102
73. A KYPSELIDÁK FOGADALMI AJÁNDÉKA	105
• 74. KYPSELOS ÉS PERIANDROS	105
• 75. PERIANDROS ZSARNOKSÁGA	106
76. ANAXIMANDROS SPÁRTÁBAN	107
• 77. SOLÓN	108
78. PITTAKOS A KÖLTÉSZETBEN	117
79. PHANODIKOS SÍRFELIRATA	118
80. A CHIOSI TÖRVÉNY	118
81. A CHIOSI RABSZOLGÁK	119
82. A PANATHÉNAIA ELSŐ MEGRENDEZŐI	120
• 83. PEISISTRATOS	120
• 84. A PHILAIÁK CHERSONÉSOSI URALMA	134
85. ALKMEÓNIDÉS KOCSIVERSENY-GYŐZELME	135
86. ATHÉNI ARCHÓNLISTA	135
• 87. POLYKRATÉS CSALÁDJA	136
• 88. A LAKEDAIMÓNIAK TYRANNISELLENESSÉGE	137
89. PEISISTRATOS FIAINAK URALMA	138
90. KŐHORGONY SÓSTRATOS FOGADALMI FELIRATÁVAL	143
• 91. A SALAMISI KLÉRUCHOSOK	143
92. KYZIKOSI ADÓMENTESSÉGI HATÁROZAT	144
93. A RABSZOLGÁVÁ TETT KERESKEDŐ	144
A KR. E. 5. SZÁZAD	146
94. A HEKATOMPEDON-FELIRAT	146
95. A CSERÉPSZAVAZÁS	147
96. ATHÉNI SZAVAZÓCSEREPEK	149
97. THEMISTOKLÉS NÉPHATÁROZATA	150
98. GELÓN FELAJÁNLÁSA DELPHOIBAN HIMERAI GYŐZELME UTÁN	152
99. AZ EPHÉBOSOK ESKÜJE ÉS A PLATAIAI ESKÜ	152

100. A HELLÉNEK FELAJÁNLÁSA A PERZSA HÁBORÚK UTÁN	154
101. EGY KYPROSI ORVOS A PERZSA HÁBORÚBAN	154
102. HIERÓN FELAJÁNLÁSA OLYMPIÁBAN KYMÉI GYŐZELME UTÁN	156
103. THASOSI BORKERESKEDELMI TÖRVÉNYEK	156
104. A TEÓSI ÁTKOK	157
105. A KR. E. 464–454-ES HELÓTAFELKELÉS	158
106. LOKRISI FÖLDBIRTOKTÖRVÉNY	159
107. SAMOSI ZSOLDOS AZ EGYIPTOMI FELKELÉSBEN	160
108. A SZÖVETSÉGESEK ADÓI A KR. E. 454/453. ÉVBEN	161
• 109. GORTYNI TÖRVÉNYEK	163
110. OIANTHEIA ÉS CHALEION SZERZŐDÉSE	171
111. ARGOS SZABÁLYOZZA KNÓSSOS ÉS TYLISSOS VISZONYÁT	171
112. RABSZOLGÁK FELSZABADÍTÁSA	173
113. LETÉT TEGEÁBAN	173
◦ 114. ATHÉNI GYARMATOSÍTÁS THRÁKIÁBAN. BREA	173
115. A SZÖVETSÉGESEK ADÓI KR. E. 443/442-BEN	174
116. A SPÁRTAI DAMÓNÓN ÉS FIA, ENYMAKRATIDAS GYŐZELMEI	178
117. HATÁROZAT A SZÖVETSÉGESEK ADÓJÁNAK BEHAJTÁSÁRÓL	180
118. ADOMÁNYOK A SPÁRTAIÁK SZÁMÁRA	181
119. ATHÉNI HATÁROZAT A PÉNZ, SÚLYOK ÉS MÉRTÉKEK EGYSÉGESÍTÉSÉRŐL	182
120. ARGOS, MANTINEIA ÉS ÉLIS SZÖVETSÉGE	183
121. HATÁROZAT A SZICÍLIAI EXPEDÍCIÓVAL KAPCSOLATBAN	186
122. A HERMOKOPIDÁK ELÁRVEREZETT TULAJDONA	187
123. THASOS MEGJUTALMAZZA A BESÚGÓKAT	188
124. MEGJUTALMAZZÁK PHRYNICHOS GYILKOSAIT	188
125. ARCHELAOS MAKEDÓN KIRÁLY ATHÉNI KITÜNTETÉSE	190
126. THÉRAMENÉS KÖVETSÉGE ÉS A PELOPONNÉSOSI HÁBORÚT LEZÁRÓ BÉKE	191
127. A HARMINC ZSARNOK RÉMURALMA	193
128. AZ ELEUSISI OLIGARCHÁK DEKRÉTUMA	205
129. A FELSZABADÍTÓK MEGJUTALMAZÁSA	206
130. SZÖVETSÉG A SPÁRTAIÁK ÉS AZ AITÓLIAIAK KÖZÖTT	207
A KR. E. 4. SZÁZAD	209
131. DIONYSIOS HAJÓÉPÍTKEZÉSEI	209
132. A POIÉSSAI FÖLDEK BÉRLETE	210
133. PÉNZVERÉSI SZERZŐDÉS MYTILÉNÉ ÉS PHÓKAIA KÖZÖTT	210
134. OLBIAI PÉNZÜGYI TÖRVÉNY	211
135. TEMPLOMI KÖLCSÖN AZ ÁLLAMNAK	211
136. A KISEMBEREK GONDJAI	212
137. OXYRHYNCHOSI HELLÉNIKA	213
138. KYNISKA GYŐZELMI FELIRATA	225
139. A KORINTHOSNÁL ÉS KORÓNEIÁNÁL ELESETTEK SÍRKÖVEI	226

140. AMYNTAS ÉS A CHALKIDIKÉIEK SZÖVETSÉGE	227
141. A KIRÁLYBÉKE (KR. E. 386) ÉS KÖVETKEZMÉNYEI	228
142. PERZSIA KIFOSZTÁSÁNAK PROGRAMJA	230
143. A MÁSODIK ATHÉNI TENGERI SZÖVETSÉG	231
144. IPHIKRATÉS REFORMJAI	233
145. A LEUKTRAI CSATA	234
146. DÉMOSTHENÉS ÖRÖKSÉGE	237
147. A MANTINEIAI CSATA	238
148. ATHÉN, ARKADIA, ACHAIA, ÉLIS ÉS PHLEIUS SZÖVETSÉGE	240
149. HELLAS ÉS A SATRAPÁK LÁZADÁSA	241
150. PHILIPPOS ELFOGLALJA AMPHIPOLIST	242
151. HOGYAN VÉDEKEZZENEK AZ OSTROMLOTTAK?	243
152. DÉMOSTHENÉS LEPTINÉS ELLEN	259
153. A KEÓSI OKKERKIVITEL ATHÉNI MONOPÓLIUMA	260
154. SPARTOKOS, PAIRISADÉS ÉS APOLLÓNIOS KITÜNTETÉSE	262
155. ATHÉN MEGTISZTELI KLEOMIST	263
156. PROGRAM PHILIPPOS ELLEN	263
157. LEVÉL PHILIPPOSHOZ	265
158. A GÖRÖG EGYENSÚLY ÉS A MAKEDÓN TERJESZKEDÉS	267
159. II. PHILIPPOS KATONAI SIKEREINEK TITKA	269
160. A HELLÉNEK BÉKEKÖTÉSE II. PHILIPPOSSZAL	270
ALEXANDROS ÉS A HELLÉNISZTIKUS KOR	272
161. A GRANIKOSI CSATA	272
162. AZ ISSOSI CSATA	276
163. IATROS HÉRÓS TISZTELŐI BÉRBE ADNAK EGY KERTET	280
164. A GAUGAMÉLAI CSATA	281
165. KYRÉNÉ GABONÁT SZÁLLÍT A GÖRÖG ÁLLAMOKNAK	285
166. [ARISTOTELÉS]: OIKONOMIKOS	286
167. BÉKEKÖTÉS ANTIGONOS MONOPHTHALMOS, VALAMINT KASSANDROS, LYSIMACHOS ÉS PTOLEMAIOS KÖZÖTT	304
168. RHODOS OSTROMA	306
169. DÉMÉTRIOS ÉS AZ ATHÉNI ÖNKÉNTESOK	314
170. HELLÉN SZÖVETSÉG ALAPÍTÁSA ANTIGONOS MONOPHTHALMOS ÉS DÉMÉTRIOS POLIORKÉTÉS VEZETÉSÉVEL	315
170. HELLÉN SZÖVETSÉG ALAPÍTÁSA	315
171. VÁMOK KYPARISSIÁBAN	318
172. SELEUKOS ANTIOCHOSRA BÍZZA BIRODALMA ÉSZAKI TARTOMÁNYAIT	319
173. ATHÉN ÉS SPÁRTA SZÖVETSÉGE: CHREMÓNIDÉS NÉPHATÁROZATA	320
174. MARMOR PARIUM	323

175. I. EUMENÉS SZERZŐDÉSE A PHILETAIREIÁBAN, ILLETVE ATTALEIÁBAN ÁLLOMÁSOZÓ CSAPATOKKAL	331
176. ARANYPÉNZ KIBOCSÁTÁSA EGYIPTOMBAN	333
177. A MAKEDÓN HADSEREG TÁBORI SZABÁLYZATA	334
178. ALAPÍTVÁNYI ISKOLA MILÉTOSBAN	335
179. RABSZOLGA-FELSZABADÍTÁS DELPHOIBAN	337
180. EGY JÓTEVŐ PERGAMON BUKÁSAKOR	338
A KÖTET ÖSSZEÁLLÍTÁSÁNÁL FELHASZNÁLT SZÖVEGGYŰJTEMÉNYEK	343
RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE	346
FOGALOMMAGYARÁZATOK	349
NÉVMUTATÓ (VÁRHELYI ZSUZSA)	373